

Javaslat a

**„Györe Jánosné, Jutka néni életútja, közösségért végzett, - és
mézeskalács készítő hagyományörző munkássága”**

Kondoros települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Arany-Tóth Anita

Arany-Tóth Anita
aláírás

Kondoros, 2023.08.17.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Arany-Tóth Anita

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Arany-Tóth Anita

Levelezési cím: 5553 Kondoros, Iskola u. 2/6

Telefonszám: 70/3819307

E-mail cím: dfkki.konyvtar@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTEK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

„Györe Jánosné, Jutka néni életútja, közösségért végzett, -és mézeskalács készítő hagyományőrző munkássága”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

Jutka néni nyugdíjba vonulása után a mézeskalácsok készítésének szentelte életét, e népművészet újbóli felelevenítésével, és tudásának lehető legszélesebb körben történő átadásával nemcsak Őt, hanem Kondorost is megismerhették a világ több pontján is. Pedagógiai munkásságát, és közösségeket végzett áldozatos munkáját számtalan kitüntetés, újságcikk méltatja, de jelentőségét, talán egyik volt tanítványának szavai fejezik ki legjobban:

„ ... H. Pisti, K. Zita és én, még 8. osztályban is napközisek maradtunk, nem csak azért, mert Jutka nénivel mindig, minden házit megtanultunk másnapra, hanem azért, mert minden nap készült valami kis kézműves foglalkozással tanulás utánra, és azt mi imádtuk! ...”

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:²

- nem

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház, 5553 Kondoros, Iskola utca 2/6.

G. Pataki Edit, Budapest

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Kondoros települési

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

„Amit hallok

ELFELEJTEM,

amit látok,

MEGJEGYZEM.

amit csinálok,

TUDOM!”

(Gy. J.)

Györe Jánosné, született Petrovszki Judit, 1937. 12. 14-én született Békéscsabán, 2009-ben halálozott el Gyulán.

Általános iskolai tanulmányait Kondoroson végezte. 1952 – 1956-ig a szarvasi tanítóképzőben tanult, majd 1957-ben itt kapott tanítói oklevelet. Gyakorló éveit a Szarvasi Művelődési Központban művészeti vezetőként töltötte. Ezt követően a kondorosi általános iskolában tanított nyugdíjazásáig. 1965-ben államvizsgázott a Szegedi Tanárképző főiskolán rajz – földrajz szakon.

Többnyire ezeket a tárgyakat tanította, de részt vett az iskolai gyakorlókert létrehozásában is a mezőgazdasági, és háztartási ismeretek tantárgy oktatójaként.

15 évig volt Úttörő csapatvezető. Elindította a Tavasz – kupát, a szarvasi járás iskolái közötti kézilabda bajnokságot. 1977-ben megszervezte Kondoroson az ország első általános iskolai építő taborát. A 80-as években himző szakkört vezetett a helyi kultúrházban, miután szakkörvezetői oklevelet szerzett a Megyei Művelődési Központ által szervezett népi díszítőművészeti képzésen. Leleszen, lelkesítően tudott játékra, munkára hívni, sugallva, bátorítva, hogy „meg tudod csinálni”.

Legszebb pedagógiai élményei – osztályfőnöki feladatai mellett – a nagy, közösségi játékokhoz

és a 18 éven át tartó nyári táborozásokhoz kötődtek. Támogató férjének, Györe Jánosnak köszönhetően a tábori életet át, - meg átszötte a játék, a cserkésztáborok romantikus hangulata. A tábori naplók sokasága is arról tesz bizonyosságot, hogy gyermekek ezreinek nyílt lehetősége új közösségi kapcsolatok építésére, meglévők megerősítésére.

Györe Jánosné, - vagy ahogy a gyerekek hívták, Jutka néni – így vall ars poeticájáról:

„Pedagógiai munkámat a gyermekszeretet, különös tekintettel a hátrányos helyzetűek, az elesettek istápolása határozta meg. Vallom, kellenek csoportok, amelyek belül szeretik egymást. Az én Jánosommal találtunk magunknak egy kismesterséget, amellyel – úgy gondoljuk -nagyon sok embernek szerzünk örömet. Szívünk minden szeretetét belesütjük a mézeskalácsba.”

...és e kalácsok édes ízét, mézét sokan, sokfelé kóstolhatták itthon és a nagyvilágban egyaránt. Aktualizált, személyre szabott üzenetekkel magírt szívek, plakettek, lakodalmi monogramos szívek, piacon szétosztott Mikulás ajándékok, húsvéti, és- karácsonyi díszek formájában, nem is beszélve az iskolai játszóházakról, ahol sok gyerek kaphatott kedvet írókázás közben ehhez a szellemes mesterséghez.

Jutka néni mézeskaláccsal kapcsolatos minden tudását és szeretetét átadta unokájának Zsófinak (facebook: honihoney mézeskalács) is, aki folytatja az örökség gondozását, méltó emléket állítva imádott nagymamájának.

Jutka néni szerint a mézeskalácshoz mindössze négy dologra van szükség:

egy jó recept, egy remek sütő, gyarapodó tapasztalatok és egy csipet humor.

...s, hogy az ő életreceptje mi lehetett, azt egy régi osztályának küldött üzenetéből olvashatjuk ki:

„Kívánom: legyen házad, ahol laksz,

legyenek szeretteid, akikre rápazarolhatod magad,

legyen munkád,

és életed végéig bírd dolgozni

Kitüntetései:

1973: Kiváló Úttörővezető

1976: Úttörővezető Érdemérem

1989: Kiváló Munkáért – Minisztertanácsi

1992: Szolgálati Emlékérem – Művelődési és Közoktatási Miniszter

1997: Kondorosért Emlékérem

2007: Aranydiploma

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Györe Jutka néni egész életén át a szeretet, a tudás átadás, az esetek segítése, felkarolása vezette. Nevének hallatán előkerülnek a vele közösen átélt élmények emlékei, mosolyra húzódnak a szájak, szemek. Aki ismerte, szerette. Felelevenednek a beszélgetések során az iskolai gyakorlókert, a napközik, az úttörőtáborok, a kézműves foglalkozások izgalmas, vidám, mélyen szívünkben gyökerező történetei. A közösségkövácslás nem csak a magánéletében, hanem pedagógusként, úttörővezetőként, majd nyugdíjas éveiben is vezérfonál volt életútja során. Vallotta, hogy kellene csoportok, akik belül szeretik egymást. Hitte, hogy amit mások meg tudnak csinálni, azt ő is meg tudja csinálni, és minden tétével másokat is erre bízott. A hímzés, - és a mézeskalácskészítés népi hagyományainak megismerése, tovább adása határon innen és határon túl, emberek ezreinek szereztek boldogságot, életre szóló élményt. A mézeskaláccsal való foglalkozás kicsiknek és nagyoknak egyaránt örömet szereztek.

A 2023-ban Kondoroson megnyitott Fehérliliom Népfőiskola nagyterme, a munkássága iránti tisztelet jeléül a Györe terem nevet kapta.

Szeretettel beszélt róla,

„... hogy mézeskalácsot sütni és adni, csak jó szívvel lehet ... ezekkel a kalácsokkal csiholjuk a szeretetet.”

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Forrás:

<https://adt.arcanum.com/hu/search/results/?list=evJxdWVyeSl6ICJneVx1MDBmNnJlIGpcdTAWZTFub3NuXHUwMGU5IGtybmRvcem9zIn0&page=2>

[Békés Megyei Nap, 1998. május \(5. évfolyam, 102-126. szám\)](#)

[3. 1998-05-09 / 108. szám](#)

Várat kap a kondorosi százéves óvoda Többször beszámoltunk már [...] meseelőadás Lesz mézeskalács is amit Györe Jánosné tanító néni készít Az önkormányzaton [...] Kondoroson zenét és szlovákot is tanulhatnak [...] Az 55 férőhelyes diákotthonban a kondoros környéki tanyavilágban élő és a [...] A létszám közel száz százalékát Kondoros adja egy két gyerek jár [...]

[Békés Megyei Hírlap, 2001. március \(56. évfolyam, 51-76. szám\)](#)

[4. 2001-03-22 / 68. szám](#)

[...] tapasztalatot és használd a humorod Győrő Jánosné Jutka néni szerint e négy [...] A látogató első pillantásra megállapíthatja Győri Jánosné Jutka néni konyhája a mézeskalácsról [...] üdvözlőkártyák Jutka néni és párja Györe János szívesen jótékonykodik Hihetetlen de [...] rajz földrajz szakos tanár Elismerések Kondoros Nagyközségért Emlékérem 1997 Kiváló Munkáért [...]

[Békés Megyei Hírlap, 2003. szeptember \(58. évfolyam, 203-228. szám\)](#)

[5. 2003-09-27 / 226. szám](#)

[...] növénykultúráról lemondani szándékozók fülébe is Kondoros Békés megye Több volt a [...] tengeriből és a tökök pénteken Kondoroson a sportcsarnoknál és az Attrakciós [...]

alacsonyabb is lenne Dankó Béla Kondoros polgármestere mindehhez hozzátette az öntözött [...] is felelevenítették Tökélia faluval ahol Györe Jánosné irányításával tökfurákat készítettek a gyerekek [...]

[Békés Megyei Hírlap, 2002. szeptember \(57. évfolyam, 204-228. szám\)](#)

[6. 2002-09-20 / 220. szám](#)

Kondoros HÁROM NAPIG A Kukorica napok [...] a Tökália nevű tökváros benne Györe Jánosné és csapata várja a kicsiket [...] Dr Gulyás Mihály Gyökereink képek Kondoros múltjából című könyve n bővített [...] a környéket Még idén elkezdődik Kondoroson az Iskola úti záportározó rehabilitációja [...]

[Magyar Hírlap, 1975. március \(8. évfolyam, 60-89. szám\)](#)

[9. 1975-03-11 / 70. szám](#)

[...] B kategóriájú vizsgát tett Bartus Jánosné Mezőkovácsháza Kati Mátyásné Békéscsaba Szabó [...] Mezőmegyer Hegyesi Károlyné Kőröstarcsa Kiszely Jánosné Mezőberény Kiss Pálné Újkígyós Mehelka Mária Csanádapáca Györe Jánosné Kondoros Oláh Miklósné Csabacsüd és Kovács [...]

[Békés Megyei Hírlap, 1997. december \(52. évfolyam, 280-304. szám\)](#)

[10. 1997-12-01 / 280. szám](#)

Csernuus Tibor díszpolgár Jövőre elkészül Kondoroson a közösségi létesítmény Csernus Tibort a Franciaországban élő világhírű festőművészt Kondoros díszpolgára címmel tüntette ki a község képviselő testülete Szombaton Kondoroson a Petőfi István Általános Iskolában [...] idén hetvenéves A képviselő testület Kondorosért emlékéremmel tüntette ki Györi Jánosné pedagógust és dr Bartóki László [...]

[Békés Megyei Népújság, 1971. október \(26. évfolyam, 231-257. szám\)](#)

[11. 1971-10-06 / 235. szám](#)

[...] Gyomai TK Kevermes 7 7 Kondoros Szabadkígyósi Techn 15 8 A [...] csapata Álló sor balról jobbra Györe János edző Hajdú Ilona Ujfaluczki Margit Sál Mária Lakás Márta Györe Jánosné szakosztályvezető Guggolnak Szpisák Judit Megyik [...] ill Tóth Zeitler Erős TÓTKOMLÓS KONDOROS 1 0 0 Tótkomlós 150 [...]

[Békés Megyei Hírlap, 1995. március \(50. évfolyam, 51-76. szám\)](#)

[12. 1995-03-31 / 76. szám](#)

[...] tekintetű férfiúnak láttuk a minap Kondoros Mihályt a Független Kisgazda és [...] adtak át Örömteli hangulatban kezdődött Kondoros képviselőtestületi ülése Először ugyanis dr [...] e nemes sporteseményen A szervezők Györe Jánosné Mravik Mihály Dankó Jánosné Pljesovszky Mihály Godó György Hajdú [...] a képviselő testület tagjai a Kondorosért Alapítvány gazdálkodásáról Tavaly az alapítvány [...]

[Békés Megyei Hírlap, 1996. augusztus \(51. évfolyam, 179-202. szám\)](#)

[13. 1996-08-21 / 194. szám](#)

Kondoros tájházat és szökőkutat adtak át [...] hétvégén a millecentenáriumi ünnepségsorozat keretében Kondoroson A tájház berendezéseit főként az [...] felnőtteknek A hétvégén avatták

fel Kondoroson a díszburkolattal ellátott külsőleg felújított [...] Rindó József helytörténeti gyűjteményéből de Győre Jánosné mézeskalácskölteményeit és a sporttörténeti kiállítást [...]

[Békés Megyei Hírlap, 2012. augusztus \(16. évfolyam, 179-204. szám\)](#)

[15. 2012-08-25 / 199. szám](#)

[...] programban kívánságműsor és koncertek szerepeltek Kondoros kemence új tetszetős kemencével gazdagodott [...] és Alkotóház A mézeskalácsairól ismert Győre Jánosné és férje Győre János emlékére egy stilizált mézeskalácsot [...]

[Békés Megyei Nap, 1997. április \(4. évfolyam, 75-100. szám\)](#)

[18. 1997-04-18 / 90. szám](#)

Kondorosi ínyesmesterek Tavaszköszöntő gasztronómiai bemutatóval A kondorosi Tavaszköszöntő rendezvénysorozat minden bizsonnyal csúcspontját [...] Nyemcsok Györgyné hidegtál kategóriában Szivák Jánosné Különdíjat kaptak Győré Jánosné a Petőfi István Általános Iskola [...]

[Békés Megyei Hírlap, 2013. február \(17. évfolyam, 27-50. szám\)](#)

[19. 2013-02-02 / 28. szám](#)

[...] további fejlesztésekre 2011 novemberében a Kondorosért Alapítvány vette át a tájház [...] lett megtartva A kemence a kondorosi Győre Jánosné Jutka néni és Győre János emlékének lett ajánlva akik [...] újra felelevenítésével nemcsak öt hátiém Kondorost is megismerhették a világ több [...]

[Békés Megyei Népújság, 1977. július \(32. évfolyam, 153-179. szám\)](#)

[22. 1977-07-30 / 178. szám](#)

[...] görbe időm gyere ide paradicsom Kondoros vasárnap délután Zsong a falu [...] a kosárba Így nyílt meg Kondoroson az ország első úttörő építőtábor [...] lengyel fiatalok, akik kedd este Kondorosra utaznak találkozni barátkozni az úttörő [...] irodájában együtt a szűkebb vezérkar Győre Jánosné táborvezető Stefáni Mihály a helyettese [...]

[Békés Megyei Nap, 1996. augusztus \(3. évfolyam, 179-203. szám\)](#)

[25. 1996-08-26 / 198. szám](#)

Édes szívek Kondoroson Imáskamarásoktól Győre Jánosné mézeskalács alkotásaiból nyílt kiállítás a [...]

[Békés Megyei Nap, 1997. december \(4. évfolyam, 280-304. szám\)](#)

[27. 1997-12-06 / 285. szám](#)

[...] egy megyei szlovák szövetség létrehozása Kondoroson ünnepi testületi ülés keretében lerakták [...] közösségi házának alapkövét Átadták a Kondoros Díszpolgára kitüntetés amit ez évben Csernus Tibor Párizsban élő kondorosi születésű festőművész kapott és a Kondorosért Emlékérmét Győre Jánosnének és dr Bartóki Lászlónak Díszhangversennyel [...]

[Békés Megyei Hírlap, 1998. február \(53. évfolyam, 27-50. szám\)](#)

28. 1998-02-14-15 / 38. szám

[...] kétszáz üzenettel c A kondorosi Györe Jánosné mindig kisüt valami újat Valentin [...] A műremekek egy hétig láthatók Kondoroson aztán megyei körútra indulnak [...]

Békés Megyei Hírlap, 1998. május (53. évfolyam, 102-126. szám)

31. 1998-05-29 / 125. szám

Maciparádé Csabán és Kondoroson Egymástól függetlenül ám egy időben [...] a gyerekek szülei és nagyszülei Kondoroson is medvelesre invitálja a helyi [...] medvefelhozatala mellett az érdeklődők megtekinthetik Györe Jánosné mézeskalács macijait is Képünk a [...]

Békés Megyei Nap, 1998. május (5. évfolyam, 102-126. szám)

32. 1998-05-16 / 114. szám

Segély a károsultaknak KONDOROS Közel 13 millió forint segély [...] döntött csütörtöki soron kívüli ülésén Kondoros nagyközség önkormányzatának képviselő testülete A [...] es számú elsőrendű főközlekedési út kondorosi szakaszának rehabilitációjáról Az egyéb előterjesztések [...] gyerekek kürtös és mézeskalácsot sütöttek Györe Jánosné mézeskalács készítő segítségével akinek műremekeiből [...]

Szabad Föld, 1977. július-december (33. évfolyam, 27-52. szám)

35. 1977-08-21 / 34. szám

[...] Magyar Távirati Iroda jelentette hogy Kondoroson az országban elsőként úttörő építőtábor [...] Attila pedig 25 ládát teljesített Györe Jánosné Jutka néni az első turnus [...]

Békés Megyei Hírlap, 2009. április (64. évfolyam, 77-101. szám)

38. 2009-04-10 / 85. szám

[...] akik ismerték és szerették, hogy Györe Jánosné szül Petrovszki Judit Kondoros Ady E u 41 szám [...]

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: -

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja (1. sz. melléklet)
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés m) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek (2. sz. melléklet)
  - Závogyán Magdolna kultúráért felelős államtitkár
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat (3. sz. melléklet)
  - Arany-Tóth Anita nyilatkozata
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról (4. sz. melléklet)
  - Petrovszki-Rigler Ivett a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház intézményvezetőjének nyilatkozata
  - G. Pataki Edit nyilatkozata

Fotódokumentáció

1. Osztályától kapott yucca „gyerekeivel”

2. Jutka néni és János bácsi

3. Otthon

4. Szeretet minden érintésben 1.

5. „Amíg élek remélek!”

6. Szeretet minden érintésben 2.

7. Lányával, Edittel az aranydiploma átadásakor

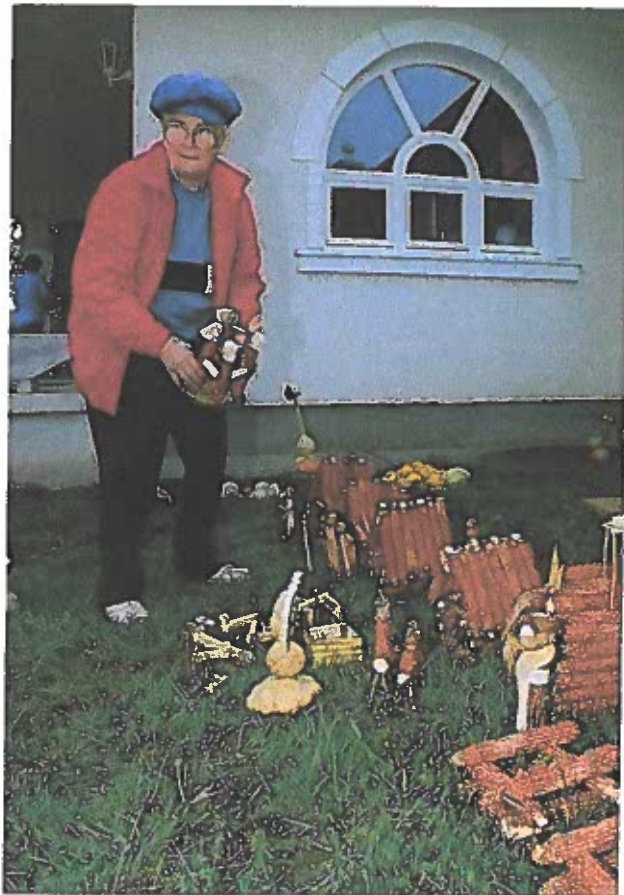
8. „Továbbadni a családban”

9. Karácsonyi játszóház

10. Gyakorlókert

11. Kukorica Napok

12. Terméskoszorú

13. Szeretett lányával Edittel, Kukorica Napok 2002.

14. Csupa játék és vidámság

15. Termésfigurák

16. „Az anyag bősége – tök”

Mézeskalács tésztája

Alapanyagok: 25 dg méz, 3 tojás, 25 dkg porcukor, 5 dkg vaj, 1 dkg szalatkólé, 60-70 dkg liszt, kávéskanálnyi fűszerkeverék (ánizs, szegfűszeg, újbors, fahéj).

A vajat és a mézet kissé felmelegítjük, beleszítáljuk a cukrot, hozzáadjuk a tojást, a fűszereket és együtt nagyon kikavarjuk. Majd beleszítáljuk - 1-2 kanál liszttel vegyítve - a szalatkólét. Addig kavargatjuk, míg a massa világosodni kezd. Most beleszítáljuk a lisztet és fakanállal jól eldolgozzuk. 12 órán át pihentetjük, majd újra át-
dolgozzuk, most már kézzel.

1/2 cm vastagságúra nyújtjuk, kiszaggatjuk és meggyoróbarnóra sütjük. Még forrón megkenjük kissé vízzel-teljes tojással.

Fehérjemáz

1 tojás fehérje, 12-15 dkg cukor
1 púdercukor, szitálva! Fényesre ko-
varjuk (nem verjük)!
Nyilon tasak szarkába csavarunk
egy kanálnyi, mm-nyi vágunk le a
szarkából,
• Hideg mézeskalácsokra irunk és
csak szobahőmérsékleten szárítjuk.

18. „Legszebb ruhád a mosolyod”

19. Ballagás

Kínáljuk mézeskaláccsal a locsolókat!

Renezsánszát éli a mézeskalács. A locsolóknak nem lesz ellenére, ha festett tojás helyett mézestésztaiból való, szépen díszített tojás-, nyúl- vagy csibefigurával kedveskednek nekik a lányok, asszonyok.

Kondoroson Györe Jánosné Jutka nénitől kértünk mézeskalács receptet és néhány ötletet ahhoz, hogy a húsvéti meglepetések szépre és finomra sikerüljenek.

Meglátják, a kezdetben sok türelmet igénylő mézeskalács sütése, a gyermekekkel közös díszítés nagyszerű játék, a húsvéti készülődés egyik örömförása!

Sokan szívesen sütnék tortát az ünnepi asztalra. Azí ne krémroládokkal, hanem valamelyik édeskeksz receptből süített tortátóval díszíték! Nyuszi- és virágmintával kekszestésztaiból

képen bemutatott kedves applikációt készíthetnek. Hetekkel korábban megsüthetjük, a felhasználásig műanyag tasakban tartásák!

Azért a tojásokhoz se legyenek hűlőnek! A kifűjt, festett vagy natúr tojásokat egyenként vagy dróra koszorűba fűzve akasszák szobanővényre. A lakás ünnepi díszé lesz.

Csath Róza

Györe Jánosné Jutka néni mutatott néhány szépséget

©-FOTÓ: KOVÁCS ERZSÉBET

A mézeskalács receptje

Hozzávalók: 25 dkg cukor, 25 dkg méz, 5 dkg vaj, 3 egész tojás, 1 tojás sárgája (a fehérje majd a mázhoz kell), 10 g szalalkáli, 1 mokkás kanál fűszer (ánizs, szegfűszeg, szegfűbors, fahéj...), 60-70 dkg liszt.

A cukrot beleszítáljuk a tálba, hozzáadjuk a vajat, ráöntjük a felmelegített mézet, a fűszert és a tojásokat. Kikavarjuk. Fokozatosan hozzáadjuk a szalalkálival vegyített lisztet. 24 óráig pihentetjük, majd kigyúrjuk, kiszaggatjuk ésogyoróbamára sütjük. A jó mézeskalács sütésének alapja: kikavarni, kigyúrni és jól megsűtni. A sületlen mézeskalács alacsony és „szalonnás”.

Máz: a fent kimaradt egy tojásfehérjéhez többször szitált 15-17 dkg cukorlisztet kavarnak. A szurokszerű masszát műanyag zacskóba tesszük, a sarkát kivágjuk, úgy díszítünk. Hideg mézeskalácsra rajzolunk, szobahőmérsékleten szárítjuk.

A mézeskalács azonnal fogyasztható, omlós.

A képen bemutatott öntött mézesből süített térsztaakoszorú receptjét lapunk március 22-i számában adtuk közre.

Frühwald

FIGYELEM!
Még mindig tavalyi áron értékesítjük termékeinket!

Beton és Építőanyaggyártó Kft.

csak járok!

Amerre

Minden kedves partnerünknek, vásárlóknak kellemes húsvéti ünnepeket kívánunk!

◆ TÉRBURKOLÓ KÖVEK 14 FORMÁBAN ÉS 13 SÍNBAN
◆ Pázsitrácskő ◆ Járdaszegély ◆ Szegélykövek ◆ Paliszádok

Központ, termékértés és -eladás:

FRÜHWALD KFT., 5600 BÉKÉSCSABA, Berényi út 136/1. Telefon: (66) 447-244, fax: (66) 443-568.
E-mail: mail@fruhwald.hu Weboldal: www.fruhwald.hu

A méz és a mézeskalács

dicsérete...

10-15

Semmi izgalom – sok nyugalom – tejes mézet inni...” ez van (többek között) feljegyezve egy kötetben a görög Epidauruszban, az orvoslás istenének szentélyében.

Valóban: a méz egyszerre gyógy- és tápszer. „Ez az egyetlen olyan élelmiszerünk, amely a test számára kész tápanyagokat jelent és egyúttal gyógyító tulajdonságokkal is rendelkezik”

A méz tartalmaz egyszerű cukrokat, dextrineket, fehérjéket, fermentumokat, inhubint, 11-féle vitamint, illatos és éterikus, ízlelő és egyéb, fiziológiai szempontból hatásos anyagokat, különböző ásványi anyagokat és sok minden mást.

A fentieket Klotilda Luptovská: „A méz felhasználása a háztartásban” című könyvében olvastam. A könyv rengeteg receptet és csodálatos – a népművészet minden ékességét tömörítő – mézeskalácsokat tartalmaz.

Saját Ars Poetikám: „Amit emberek csináltak, azt én is meg tudom csinálni.”

Kerestem egy receptet. Megsütöttem. Sikerült. – Ennyit az indítékról!

Azóta kikísérleteztem a házi – anyuka és nagymama léptékű – mézeskalács sütésének, díszítésének és alkalmazásának módszerét. Szívesen közre adom azzal a megjegyzéssel, hogy ezek csak egy háziasszony tapasztalatai, nem pedig egy mézeskalácsos mesterfogásai.

Elhatároztam, hogy az én mézeskalácsaim

- ehetőek, sőt finomak,
- csipkések és nem irkafirkások,
- és aktuálisak lesznek.

Receptem: 25 dkg cukor, 25 dkg méz, 5 dkg vaj, 3 tojás, 1 tojás sárgája, 10 g szalagkálé, fűszerek (ánizs, szegfűszeg, szegfűbors stb.), 60 dkg liszt.

A cukrot beleszítalom a tálba, mellévágom a vaját, ráöntöm a felmelegített mézet, fűszereket és a tojásokat. Kikavarom, majd a liszttel újra kikavarom. 24 óráig pihentetem. Kigyúrom és mogyorószínűre sütöm. Receptemben, mint a nagymamámban, benne van a jó mézeskalács sütésének hármasszava: *kikavarni, kigyúrni és jól megsütni.*

A máz: A tojásfehérjéhez többször szitált 15–17 dkg cukorlisztet kavarok, és szurokszerű masszát készítek, melyet nylonzacskó sarkával használok fel díszítésre. Hideg mézeskalácsra rajzolok és szobahőmérsékleten szárítom. Ez a mézeskalács azonnal élvezhető és omlós.

A díszítés rengeteg sikerélményt okozhat háziasszonynak, családjának vagy egész játszótársaknak. Aktualitása pedig végnélküli.

Nagy ünnepekre: Mikulás hóember, csillag, alma, angyalka, fenyő – karácsonyra. Malac, patkó, négylevelű lóhere – újévre. Tojás, csibe, nyuszi – húsvétra.

De készíthetünk óvodás, név- és születési, gyermeknapi, anyáknapi, Valentin-napi, névnap, iskolás alkalmakra, névre szóló és az ünnepi alkalomhoz illő formájú, vagy díszítésű kalácskákat. (Pl. Katalinnak – katicabogarakat, Éváknak – almát, hétévesnek – hét törpét, hét színvirágot stb....)

A régi, elavult hagyományok helyett újat igyekeztem terem-

teni. Például ilyet: Lakodalmakban éjjel után az új asszony a férjével megkínálja a vendégeit. Erre az alkalomra szolgálják a színes mézeskalács-szívecskék, melyeken rajta van az ifjú pár neve.

A mézeskalácsokat foltpackba csomagolva nagyon sokáig (akár évekig) megőrizhetjük jó minőségben, hiszen a méz tartósít. Az idézett könyvben olvastam, hogy a 3000 éves piramisokban ehető kiktisztályosított mézet is találtak.

Arra biztatom az érdeklődő mama és nagymama társaimat, hogy a kezdetben sok türelmet és sok munkát igénylő mézeskalácsok sütését sorolják a családi és azon túl örömszerzés forrásaik közé.

Az első sikertelenségek után se adják fel! Legyen a jelszó: Ne add fel!

Györe Jánosné

***

Utóirat:

Györe Jánosné, Judit asszony szerényen „elbűjt” a mézeskalácsai mögé, hisz e rövid írásában nem említette, hogy Kondorson szinte hagyományt – elfeledettnek tűnő népi „mesterséget” újított fel úgy diákjai épülésére, mint a helység, de a szomszédos települések hasznára is. Mézeskalácsai nemcsak Budapestre és az ország más tájaira, de külföldre is eljutottak. Nagyszerű ízlésről, szín- és formavilágról, kedves figyelmességéről is tanúbizonyságot adva.

Kívánjuk, hogy még sokáig kavarja, gyúrja, süsse mézeskalácsait valamennyiünk gyönyörűségére...

– a szerkesztő –

KARÁCSONYRA, ÚJÉVRE AJANLJUK...

22. Mézeskalács szív Györe Jánosné és Györe János emlékére

A házaspár emlékére egy stilizált mézeskalács szívet helyeztek el a kondorosi Szlovák-Magyar Táj- és Alkotóház kemencéjének oldalán, melyen a Jutka néniire jellemző mondat áll: **„A világ tükör, ha rámosolyogsz, visszamosolyog rád”.**

23. Mézeskalács kiállítás az általános iskolában

24. Mézeskalács házikó

Édes Tanítványaim!

Áhitattal böngésztem a tablón tinédzserarcotokat, s igazán sajnálom, hogy nem tudok meggyőződni róla, hogy megnőttetek, a szó fizikai és szellemi értelmében.

Érvolmaradásomnak sok oka van, a felsorolásból nem rontom az ünnepeket. Önök meli, hogy találkoztok. Az ilyen pillanatoktól lehet telítődni, új erőt meríteni.

Nagyon remélem, hogy mindenkinek van mivel eldicsekednie:

- SIKEREKKEL;
- tudásokkal, melyeket felülemelkedtetek
- de legfőképpen szeretetekkel, akik közel, vagy távol körülvesznek benneteket.

Sok emléket őrzök rólatok:

- Szép "gazella"-lányok, dalias fiúk voltatok.

Bizonyára most is szépek vagytok ünneplőbe öltözve régi helyetekre.

Émlékeztek? A parkettát mi fényesítettük (vizeltük!!!) Jangó pasztdal?

- Az én F. osztályommal ballagtattunk benneteket. Vándorbottal és pirospeppes-kendős bottyuval.

25/a Tanítványoknak szeretettel

Búcsúzó!

kíváncsi: legyen hárad, ahol laksz;
legyenek szeretteid, akikre tá-
maszkodhatod magad;
legyen munkád, és életed
végéig bírj dolgozni.

Üsöközőn:

Jutka néni

Magamról:

60 éves, nyugdíjas vagyok.

Kezdeteg örömben volt részem.

Mindaz, amit nektek kiötutam,

nekem is osztályrészem.

Edükém - akit Éti néni babának is-
mertetek - legkísérő a MÁLEV-nél.

Három idegnyelvet beszél és bejárta
a világot.

Zsófia nevű unokám szép, okos, ügyes...,
vagyis: csúcs.

Az én Jánosommal kitaláltunk magunk-
nak egy kismesterséget, mellyel - hogy
gondoljuk - nagyon sok embernek szer-
zünk örömet, vagy segítünk az em-
bereknek szeretni! (Yták rólunk!)

Szívünk minden szeretetét belesütjük
a mézeskalácsokba. Ezt küldjük

nektek is!

üdvözléssel: Jutka néni
és az ő János-a

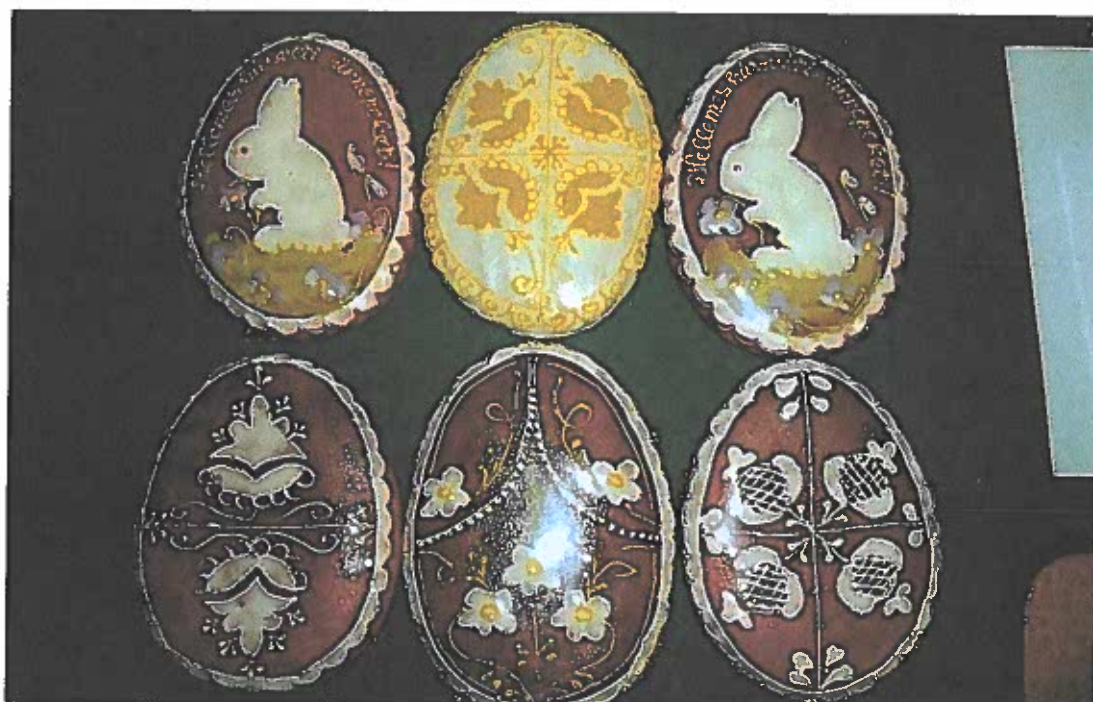
26. Mottó: „A világ tükör, ha rámosolyogsz, visszamosolyog rád.”

27. Mottó: „...adni, adni ... sokaknak, sokszor ...”

28. „...adni, adni ...”

29. Húsvét 2.

30. Köszönő ajándék 1.

31. Köszönő ajándék 2.

32. Betyár Napi köszöntő

33. Kondorosi Köszöntő

34. Köszöntő ajándék 1.

35. Köszöntő ajándék 2.

36. Köszöntő ajándék 3.

37. Karácsonyi készülődés

38. Betyár Napokra

39. Betyár Napokra

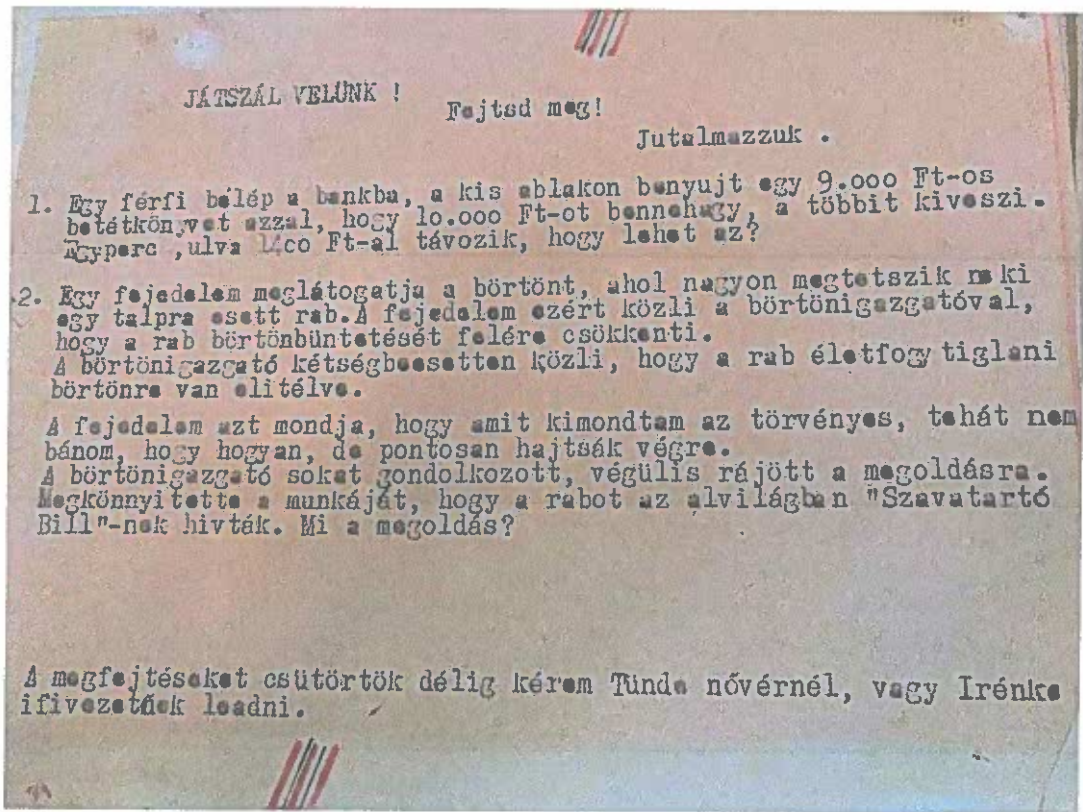

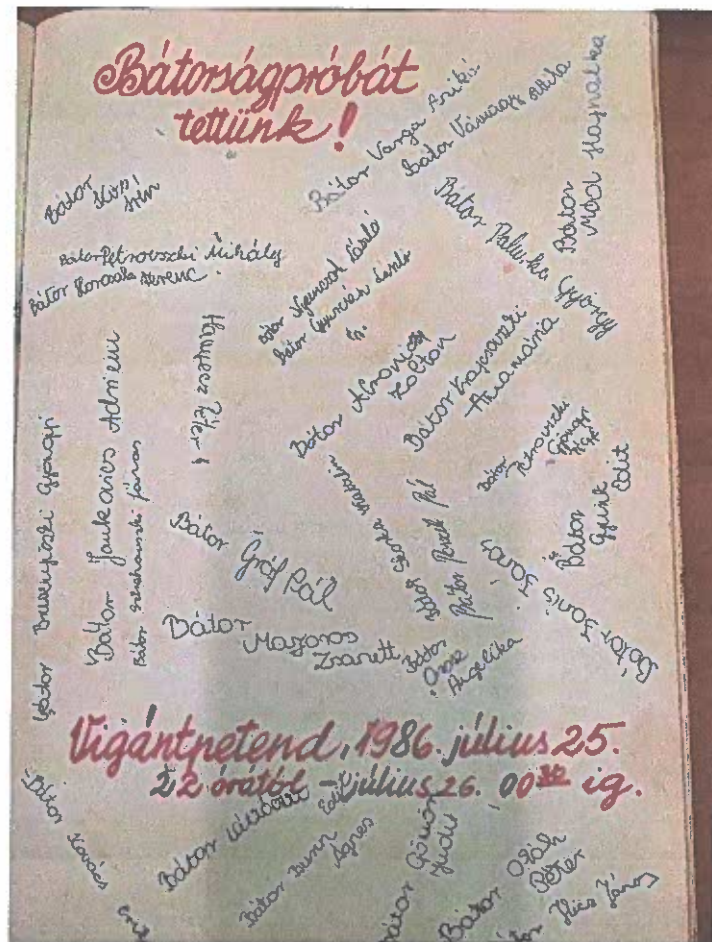
40. „Torontóba is elvittem az üzenetet, s a magyar rádió minden adása ezzel fejeződik be azóta.”

41. Húsvét

42. Tábori napló részlet 1.

43. Tábori napló részlet 1986-ból

PA-RAJ

Gratulaációk.
mi vaggund a Pa raj
kezdésün? a saraj
ka uincsen saraj
to lesz majd a paraj
Uhljár
Janos seuhaj Attila

Plak Bő

Gankas Peter
Sityipki
Istvan

Kasik László Mihály Mihály
Nyemcsok János Attila

Titár Juduló:
Az jött a szobáim? a saraj
lívem szedi a sarajt
leveles szobáim
Felmegy a legény a pária
a Pa rajfa tetejére
leszedi a Pa-rajt, és
a sarajt
Bőrsás kötelezőve

Péter
Uhljár Erik
Dal Róbert
Sárosi Róbert
Bömmex Attila

44. Tábori napló részlet 2.

Táborlaktó!

Kihívásokat elfogadjuk, mint vendégszer-
kedés (melyet van alkalma egy táborunknak
díszni) tanulmányi tárgyat tettelek,
é nemcsak mintóval szemünk elkerülni,
hogy kerületünk kóboros külvárosi egyen,
vagy olyan reggelit, mellyel kicsit megrendi-
güldök mindannyunkat elfogadna. Táborunk
van több önként-jelentkező is van a leg-
közelebbi rablásokhoz (ha legplább egy úke-
zés belesik).

Éppadéig el zárunkat amit itt alkot-
tunk

XI. kerület I/II tábor lakói:

Jakab József	Mónka Csilla
Günvald Barbara	Szifon Erzsébet
Tóth Zoltán	Tóth Zsuzsanna
Tóth Zoltán	Tóth Zoltán
Tóth Krisztina	Tóth Milla
Vörös Endre	Kamár Anasztás
Dakó Károly	Kamár Anasztás

45. Tábori napló részlet 3.

Kedves Bytársak!

Zárszédőket a mai napon helyi elhívással
után-ozással megkezdtük. Ezt az aha-
ontatás jelleggel hajtottuk végre, hogy a
továbbiakban plban ügyeljenek táborok
felhívás. Természetesen mind van arra, hogy
zárszédőket visszavonjuk, hogy
úttörőcsapatokban ne essen csorbá.
Mi minden megkezdtük zárszédőt 100 pala-
mintát szedtünk hémi, de mivel nem
ismerjük táborok használatát át-
egyelhük vagyunk és zárszédő fejben
t hiszünk, hogy a „veterán” raj a szombati zárszédő-
műsorunkra 5-10 perces műsort hozzon.

Úttörő üdvözléssel
2012. szombati Erdőnyí állomá
Úttörőcsapat, Kóboros
Brodskundá: VII táborunk lakói

46. Tábori napló részlet 4.

KEDVES PAJTÁSOK!

Felhívtátok a figyelmüket, hogy vigyázzunk a zászlónkra, de ne nem mondtátok, hogy a tettekre is - pedig őrizetlenül hagyátok.

Uttörőbecsületből megőrzésre átvettük.

Reméljük ezzel megnyertük tetszésüket?!

SZERETNÉTEK A ZÁSZLÓT VISSZAKAPNI?

/Mi sem könnyebb ennél!/

FELTÉTELEINK:

1. Nyilvánosan ismerjétek el, hogy szemfülesebbek voltunk, mint ti. Ezért fogadjátok el Kondoros fennhatóságát Nyirtelek felett két napra.

2. Hadisarcként kötelesek vagytok fizetni:

Egy PÁSZTORTÚZZal este 1/9-korá

Egy rövid **MŰSORRAL.**

Egy ÚJ DAL megtanításával.

Továbbá:

Ha vannak lányaitok - miért ne lennének,
és belefér a programotokba - miért ne férne - honap délután
KÉZIMECSERE hívunk benneteket.

Ha feltételeinket elfogadjátok / és a kapufát megcsináljátok! /
a pásztortúznél Unnepélyesen megkapjátok a zászlót, mert mi bi-
zunk **UTTÖRŐÉBECSÜLET SZAVATOKBAN!!!**
Hogy a zászlóóritek addig se unatkozzanak, ezt az egy zsák diót
/nálunk ez egytöltetű "dióda! /ropogtassák el úgy, hogy mi is hal-
juk a tábor területén.

Uttörő köszöntéssel :E L Ő R E !

2042.sz. Zrínyi Ilona Uttörőcsapat
Kondoros Marx utca 2.sz.

47. Tábori napló részlet 5.

Pajzások!

Napok óta gyanúsan szemlélitek táborunkat. Tudatuk kelet, hogy sejtettük az indítékotokat. Ha egy ifivezetőtök elbukott. Természetesen kiváltásának módjára van. Eredeti tennünk az volt, hogy 100 palacsintát kértünk, de mivel hallottuk, hogy nem tudtok palacsintát sütni, más megoldást kerestünk.

Szabadon engedjük, ha 10³⁰ órára egy 8 fős labdarúgó csapatot átküldtök, hogy bizonyítsátok bátorságotokat. Ha feltételeinket nem teljesítitek, a túrát étkezés előtt hazaengedjük, de ebben az esetben a XI. kényletet Kondoroshoz csatoljuk külvárosként. Ezen felül kértünk 3 db géppapírt /piszkoszat, levél, fehér zúzódo/.

Öziből jövő úttörő üdvözléssel:

Trinyi Ilona úttörőcsapat

48. Levél egy „lebukott” ifivezető kiváltásának lehetőségéről

Dorkó Dani levele a parádfürdői táborból

Kedves szüleim, meg mindenki más!

Tudatom veletek, hogy ~~II~~ megérkeztem a táborba. Ez olyan, mint az iskola, csak nem sokat tanulunk. A nevelők ugyan sokat acsarkodnak, de hangjukat elnyeli a nagy erdő. Azt szeretnék mindig, ha jobbak lennének, mint otthon. Képtelenek megérteni, hogy ez lehetetlenség.

Olyat is kérnek, hogy sokat mosakodjunk, meg fogat mossunk, meg meggyás... De kérdem én, mikor? Este alig fejezzük be a sódert, máris sovarnak lefeküdni. Reggel meg mindenféle van: torna, sátorrend, meg meggyás... Hát a multkor meg azt találták ki, hogy mutassuk meg a fogkefét, fogkrémet, szappant, meggyást... Hát mondhatom, hogy velem mellé voltak. Mondanom sem kell, hogy megvolt a szappan és a fogkrém is hiánytalanul. Szégyelték is a nevelők, hogy eredetileg bizalmatlanok voltak velem szemben.

Nó, hát még a próba! Mändenfélét kell csinálná, azt mondják TWIT próba. Mondom is a komáznak, hogy a kutya is a próbán dögölt meg.... De azért kimegyek mindig, mert nem akarom a rajom ózlatni.

Tudják a multkor meg mit csináltak? Veszett rókéval ijesztgettek, mikor már hittünk nekik, hogy van ilyen, de nem szabad megfogni, akkor felverték az éjjel, hogy fogjuk meg őket. Hát ilyenek! Aztán kiderült, hogy azok is papirból vannak. Mondom is a komáznak: Észnél legyünk! Most veszélyes, vagy nem? Nem is nyultam én egyhez sem, de a többiek úgy kapkodták, mint kacska a nokkedlit. Nem rendesebb lett volna nappal ügyetlenkedni velük, amikor jobban látni. De azért fegyelmezett vagyok és kimentem én is, mert úgy kiabáltak, hogy ugysem tudtam volna aludni.

Hát aztán a WC. Annyi, mintha Hunyára kellene menni. Ott is a padlásra. Mert hogy felfelé megyünk. Még nincs is ingerünk, mikor el kell indulnunk, mert mire odaérünk, lesz. Éjszaka nem is szívesen mentünk fel, mert még felszót is kértek tőlünk. Ezt persze egyik nap megtanultam, de nagyon tavaszak a nevelők, mert másnap már másikat találtak ki. Ki bírja ezt követni?

Azt is kisütötték valahonnan, hogy mikor van rosszidő, mert mindig akkor vitték minket a strandra. Ha legalább 30 fokos meleg volt, akkor a sátorban főttünk. Azt persze nem tudom én se, hogy kinek a sátrában, néha a nevelők szortiroztak szét bennünket. Jutka néni acsarkodott különösen, hogy menjen mindenki a saját sátrába, mikor nekünk nincs is saját sátrunk, mind kölesönbe van.

Irsze, mi nemcsak nézünk, hanem látunk is. Észrevettük, hogy a szomszéd táborokban milyen jó "csajok" vannak. Addig feszengtünk, míg sikerült nevelőinket meggyőzni, hogy megvagyunk oda hiva. Nem akartak elengedni, de tuljertunk a gondolatukon: Villámhárító-
nak magunkkal vittük Edit nénit is, mert ő lelkiileg azért nagyon hozzánk tartozik.

Zászlót is lopkodtunk, ahonnan csak lehetett. Aztán az akció vagy sikerült, vagy nem. A fene érti a kedvüket!

Egyszer a szomszéd táborból elfogtunk , azt. Meg is kértük az arat: Álljanak ki velünk focimérkőzésre. Kialitok és úgy elverték bennünket, mint a katyonok dobot. Ezzel így megkaptuk az elégtételt és a tuszt elengedtük.

No és azian az ifivozetők? Ezek olyan lenyok, akiknek többet szabad, mint az uttörőknek, de kevesebbet felelősek, mint a felnőttek. Így aztán mindig azt mondták, hogy ők minden őrséggel őrködnek, aztán takerodó után elmentek a szomszéd táborba. Mi nem árulkodtunk, mert néha minket is magukkal vitték.

Olyan is volt, hogy néha a mi zászlónkat vitték el, de ez belső aknamunka volt. Dinnyét akartak a nevelők enni. Mi olyat vettünk neki hogy megmondolják, hogy mégégszer ilyet kövessenek el!

Egyébként is hol a keretes fűrészt, hol a baltát, vagy a tollas labdát, vagy a futball-labdát mindig rajtunk keresik, mintha nem volna nekünk elég a cipőt, meg a zokninkat megkeresni.

No meg este a parancskihirdetésnél a sorakozó! Hát ti olyat nem tudtok elképzelni sem. Minden este megkérdezik, illetve jelentehi kell, hogy hányan vagyunk, pedig fel van nekik írva, de elfelejtik és restellik elővenni a papirt, hogy megnézzék.

Hát így élünk. Ha hazamegyek sokat mesélok. Irsze titeket is beosztalak szolgálatba. Még annyit, hogy nagyon büszkék lehetek rám, mert, ha ugyan személyes dicséretet nem is kaptam, de sok tettem nem derült ki.

Alig várom, hogy viszontlássalak benneteket
Jelszó: Mindent az asztalra.

Csókollak benneteket

Dani

U.I. Én a Dorko rajban vagyok, ez annyit jelent, mint DorcÉ, de K-val van írva.

A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánlólevelek

- Závogyán Magdolna kultúráért felelős államtitkár támogatói ajánlása.

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM

Támogatói ajánlás

Györe Jánosné tevékenységének értéktárba történő felvételéhez

Kondoros város települési értéktárába jó szívvel ajánlom felvenni

Györe Jánosné

közösségekért végzett tevékenységét és mézeskalács készítő hagyományörző munkásságát.

A helyi értékek számon tartása, az értékek gyűjtése és életben tartása egy településen erősíti a helyiek identitástudatát, azok összegyűjtése, védelme, támogatása és megismertetése, a nemzeti tudatot. A település értéktára olyan gyűjtemény, amely büszkeséggel tölti el az itt élőket, lendületet ad további tevékenységükhöz.

Azok a közösségek, amelyeket Györe Jánosné létrehozott, megtapasztalták milyen jó közösségben lenni, milyen sok élményt, ismeretet tud nyújtani az együttlét, valamint azt is, hogy milyen jó érzés az együttesen végzett munka, a gyakorlókertben, a kézműves szakkörökben. Olyan személyiség volt, aki meg tudta mutatni a munka örömét is, a jóízű beszélgetések hangulatát is, aki lelkesen tudott játékra, feladatvégzésre invitálni, akit az elesettek segítése, felkarolása vezérelt.

Az alkotás örömét adta át a mézeskalácsaival is, megmutatva azt a formavilágot, melyek hozzájárultak egy-egy ünnep hangulatához, amelyek ünnepet hoztak a mindennapokba.

Tevékenysége és minden tette a közösségnek szólt, célja a szépségre és a szeretetre nevelés volt.

Györe Jánosné örökségét kell megmutatnunk gyermekeink és unokáink számára is, tanúságtételként, mert felelősségünk van településünkért.

Závogyán Magdolna
kultúráért felelős államtitkár

A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott Arany-Tóth Anita hozzájárulok, hogy az általam készített, és benyújtott dokumentumot, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2023. szeptember 7.

Arany-Tóth Anita

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott Petrovszki-Rigler Ivett, a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház Intézményvezetője hozzájárulok, hogy a Dérczy Ferenc Könyvtár és Közösségi Ház helytörténeti archívumában lévő fényképeket, dokumentumokat, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2023. szeptember 7.

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott G. Pataki Edit, hozzájárulok, hogy a tulajdonomban lévő, az édesanyám hagyatékában található, általam részükre rendelkezésre bocsájtott fényképeket, frásos dokumentumokat, a Kondorosi Települési Értéktár Bizottság felhasználja, nyilvánosságra hozza.

Kondoros, 2023. szeptember 7.

G. Pataki Edit
G. Pataki Edit

I